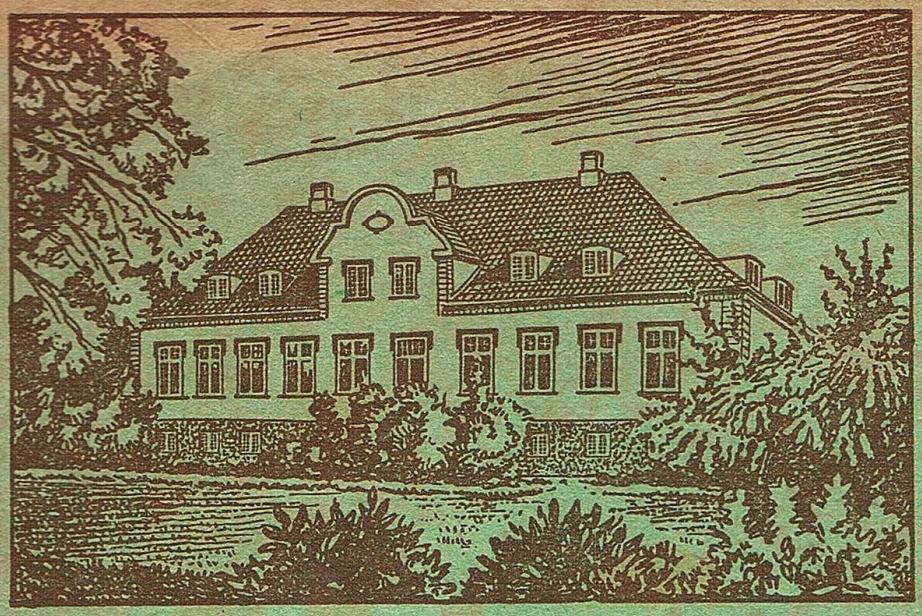

Hjemmets Arbejde

Klejsgaard Husholdnings-Fagskole

Borddækning.

Renlighed, Orden og Akkuratesse maa gennemføres ved enhver Borddækning, og der maa være et vist Forhold mellem Service og Omgivelser.

Borddækningen foregaar i følgende Orden:

1. Alt samles sammen og poleres.
2. Dugen lægges paa.
3. Kuverten dækkes.
4. Eventuel Bordpynt anbringes.
5. Det øvrige Tilbehør sættes frem.

Bordet maa have en passende Størrelse, og det maa evt. skaanes med Filt. Dugen skal være glat, og den maa hænge ca. 25 cm ned fra Bordets Kant, og Midterfolden lægges nøjagtigt midt ad Bordet.

Alle Kuverter skal ordnes ens, og den mindste Afstand mellem to Kuverter er en Tallerkens Bredde. Kuverterne anbringes over for hinanden, og de Dele, der hører til Kuverten, skal staa saa nær hinanden, at man ikke kan tage Fejl. Dæktallerkenerne stilles saaledes, at deres Kant naar lige til Bordkanten eller 2 cm fra denne, og man tager Hensyn til Mønstret. Spiseredskaberne lægges helt ud til Bordkanten og vinkelret paa denne, er der flere Hold Knive og Gafler, lægges det yderst, som bruges først, og det lægges ved den Haand, hvormed den spisende tager dem. Til højre anbringes Suppeske og Knive (evt. Gaffel eller Fiskekniv), til venstre Gafler, foran Kuverten Dessertgaffel inderst med Skaftet til venstre, Dessertske (Dessertkniv) med Skaftet til højre. Glassene kan stilles midt for Kuverten i skraa Retning, saaledes at det, der bruges først, staar længst til højre. Kompottallerken med Ske sættes til venstre for Kuverten i Højde med Glas og Spiseredskaber. Skylleskaalene sættes paa Bordet paa en Isasiet lige før Desserten bydes om — eller ved Dækningen af Bordet — de sættes til højre i lige Linie med Kompottallerkenen.

Salt stilles ved hveranden Kuvert. Kompot, Salat o. lign. stilles ensartet paa Bordet, og ved Selskaber sættes det først paa til den Ret, hvortil det skal anvendes. Bordkort kan lægges over det højeste Glas, og Menukort anbringes paa iøjnefaldende Pladser.

Bordet kan pyntes paa forskellige Maader med Blomster, Baand, Sølvtøj o. lign. alt efter Spisestellet, Aarstiden, Omgivelserne og Festens An-

ledning. Blomsterdekorationer maa aldrig genere Gæsterne, man skal uden Besvær kunne se over dem.

Servietterne sættes paa. Anretterbordet ordnes. Stolene anbringes paa nøjagtig lige Linie.

Servietten lægges paa Tallerkenen eller til venstre for denne. Serviet-opstillinger anvendes ikke meget mere, i hvert Fald maa de være ganske enkle, Papirservietter bør ikke opsættes, Kaffeservietter lægges over i Trekant og anbringes paa Kagetallerkenen.

Servering af Middag.

1. Ved Servering gaar man altid forlæns, hvad enten man byder, tager fra eller sætter paa Bordet.
2. Man byder altid fra venstre Side og med venstre Haand.
3. Man sætter altid paa Bordet og tager altid fra Bordet fra højre Side og med højre Haand.
4. Er der flere, der serverer, maa de sørge for at begynde samtidig.
5. Er der Æresgæster, bydes disse først.

Suppetallerkenen fyldes til Selskab $^3/_4$, til Hverdag helt til den inderste Rand; den bæres paa Serveringstallerkenen paa venstre Haand og kan bydes fra venstre Side. Suppen bydes 2 Gange, og naar alle er færdige, fjernes de brugte Tallerkener.

De varme Tallerkener sættes ind fra højre Side, og er der Sauce o. lign. til Fisken, sættes dette til højre for den Gæst, for hvem man byder først, Fisken bydes fra venstre Side og bydes 2 Gange. Naar alle er færdige, fjernes Saucekande m. m., derpaa de brugte Tallerkener.

Alt hvad der hører til Stegen saasom Kompot, Salat o. l. sættes paa Bordet, derpaa de varme Tallerkener og til Slut Sauce og Kartofler til højre for den Gæst, for hvem man serverer først; Stegen bydes fra venstre Side og bydes 2 Gange. Naar alle er færdige fjernes Steg, Sauce og Kartofler, derpaa de brugte Tallerkener og Kompottallerkener og til sidst Kompot, Brød, Salt o. lign. samt Dæktallerkener.

Dugen børstes, og man ser efter, at der kun er Vinglassene samt de Spiseredskaber, der skal bruges til Desserten. Desserttallerkenerne sættes ind, og Desserten bydes fra venstre Side. Til Selskabsbrug bydes Desserten 2 Gange.

Naar man sætter Tallerkener paa, bruger man Serveringstallerkenen, naar man fjerner brugt Service, bruger man en Bakke; afbrugte Tallerkener kan dog med Fordel samles paa venstre Haand uden Bakke. De større Ting samles paa Anretterbordet paa Bakker og fjernes derfra.

Al Servering skal foregaa saa lydløst som muligt, og husk altid at byde saa lavt, at Gæsterne bekvemt kan tage af Fadet. At Paaklædningen maa være ulastelig og Hænder og Negle omhyggelig soigneret, er en Selvfølge.

Da Servering kan foregaa paa andre Maader end ovenfor nævnte, maa man være elastisk.

Yderligere Servering ved Selskab.

Gennemtænk, hvordan Servering af baade Retter og Vine skal foregaa, og læg rigeligt Sølvtøj frem til Fadene. Sæt Kopper, Fløde og Sukker til Brug efter Spisningen frem, og Likørglas, dersom der skal serveres Likør. Serveres Cocktail, foregaar dette i Dagligstuen, før man gaar til Bords; Cocktail skænkes i smaa, flade Glas og bydes rundt fra Bakke. Hvis der ikke er givet Ordre til andet, skænkes Vinen ved Bordet umiddelbart efter, at den Ret, hvortil den er beregnet, er budt om. Sørg for at ingen sidder med tomt Glas, hvis der skal skaales.

Is, Lagkage o. lign. Desserter skæres for af den, der varter op. Hav en flad Ske og en Kniv paa Fadet, sæt Fadet ned ved venstre Side og skær et Stykke af, saa det falder paa den flade Ske, og lad Gæsten selv tage det over paa sin Tallerken. Læg Skeen bekvemt paa Fadet, før der bydes for næste Gæst.

Straks efter Middagen serveres Kaffe i andre Stuer; tøm Askebægre samtidig med, at Kaffekopperne tages bort.

Ved Frokost ud paa Aftenen kan der dækkes til staaende; Spisebordet ordnes da som Buffet, idet der bredes en Dug over, og Tallerkenerne stilles i Stabler i to modsatte Hjørner, Knive og Gafler lægges i Halvkreds deromkring, Glas og Øl kan stilles i to Hjørner, og Maden fordeles over hele Bordet. Alle Stole fjernes fra Bordet. Den varme Ret kan bydes om, men ellers forsyner enhver sig med de kolde Retter, Opvartning er dog nødvendig. Kaffe og Te bydes om.

Alle Drikke

skænkes fra højre, og Glassene fyldes kun $^2/_3$ op. Flaskehalsen maa ikke røre Glassets Rand. Flasken drejes $^1/_2$ Omgang for at undgaa Dryp paa Dugen.

Vand, Most, Saftevand o. lign. maa altid være frisk og iskoldt.

Sherry, Portvin og Madeira (til Suppe), hvide Vine (til Fisk), Portvin og Madeira (til Dessert) — afkøles som Regel f. Eks. ved at staa i rindende Vand.

Rødvin (til Steg) skal tempereres. Anbringes i en lun Stue et Par Dage før Brugen og trækkes op 3—4 Timer før Brugen.

Champagne kan være isafkølet.

Likører og Cognac afkøles som Regel til Kældertemperatur. Cocktail, Akvavit og Vermouth skal være isafkølet.

Vin.

Angaaende Vin, da vil jeg gerne her, til Frøken Julie Rasmussens Indlæg om Borddækning vedføje det, som jeg altid har sagt om Spiritus, at det er en farlig Drik. I unge Piger kan komme i Hjem, hvor det forlanges af jer at skulle dække op med Glas som foranført; men faar I eget Hjem, da skal I aldrig tragte efter at sætte Vin paa Bordet eller byde Gæster, Mand og Børn Spiritus. Alle spirituøse Drikke sætter Sindet ud af Ligevægt og gør Skade. Livet kræver os sunde og ligevægtige.

Et Hjem kan godt være gæstfrit uden at byde Vin o. a. Spiritus.

De menneskelige Organer er i sig selv saa sunde, at de ikke kræver Spiritus, men tværtimod, hvis de er helt sunde, sætter sig op derimod.

Jeg kan ikke med god Samvittighed udelade at sige her: „I, der er unge, hold eders Hjem rent for Spiritus; det vil bringe eder Lykke.“

Storvask.

Inden Tøjet lægges til Vask, maa det være helt tørt, og det maa opbevares paa et tørt og luftigt Sted. Før Vasken samles alt Vasketøjet sammen, sorteres og kan tælles:

Duge, Servietter og Smaating.
Lagner, Pudevaar og Dynevaar.
Kjoler, Kitler og Forklæder.
Personligt hv. Undertøj.
Haandklæder, Viskestykker o. lign.
Klude (sorteres i mere og mindre snavsede).
Uldtøj og Strømper.
Silkeundertøj.
Kulørt Bomuldsstof.

Sæbe-Sodavask.

Tøjet sættes i Blød i en tynd Sæbeopløsning, Vandet blødgøres, før Sæben tilsættes. Til Blødgøringen anvendes 1 g Soda pr. Haardhedsgrad pr. 10 l Vand (Vandet i Strib: 28 Haardhedsgrader), og der bruges 15 g brun Sæbe til 10 l Vand. Tøjet vaskes efter at være kogt ca. 15 Min. i Iblødsætningsvandet, de mindst snavsede Ting vaskes først, og Lommer o. lign. vendes under Vasken, ligesom Tøjet vaskes paa begge Sider. Tøjet skylles i blødgjort Vand og renkoges derefter i 20 Min. Efter Kogevandets Blødgøring tilsættes 20 g Sæbespaaner pr. Spand Vand. Tøjet trækkes herpaa op, vaskes evt. efter og skylles først i blødgjort Vand og derpaa i rent Vand.

Kedlen maa aldrig overfyldes, Tøjet skal kunne bevæge sig under Kogningen, og denne skal være sagte og jævn. Tøjet maa ikke koge under Laag, da det saa kan presses mod Kedlens Sider og brændes. Efter Kogningen tages Tøjet forsigtigt op, og Kedlen fyldes op med blødgjort Vand, og tilsvarende Mængder af Vaskemidler tilsættes. Kogningen af Tøjet foretages i den Rækkefølge, der er opført under Sorteringen.

Burnus-Vask.

Tøjet sættes i Blød i lunkent, blødgjort Vand — ikke over 35 Gr. — tilsat 50 g Burnus pr. 30 l Vand, og staar i 12—24 Timer, vendes af og til. Tøjet tages op og skylles grundigt i et Hold rent, blødgjort Vand, hvorefter det vaskes og koges.

Til Vask og Kogning beregnes til blødgjort Vand 20 g Sæbespaaner pr. 10 l. Tøjet koges ca. 15 Min., ses efter og skylles først i blødgjort Vand og derpaa i alm. Vand, til dette er klart. Tøjet blaanes, og Blaanelsesvan-

det skal synes lyseblaat, naar Haanden holdes 1 cm under Overfladen.

Før Vridningen lægges Tøjet pænt sammen, og den lukkede Side kommes i først for at undgaa blaa Hjørner. Tøj med Perlemorsknapper eller Lynlaas maa ikke kommes i Maskinen.

Stivetøjet tages fra.

Stivelse: 2 Spsk. K-mel, Hvedemel eller Risstivelse udrøres med lidt koldt Vand, ca. 1 l kogende Vand tilsættes og evt. lidt Stearin og Salt. Hvedemelsstivelsen skal koge til den er klar. Fortyndes med 1/2—1 Spand Vand. K-melsstivelse anvendes til alm. Stivetøj, Hvedemelsstivelse til mørke Bomuldsstoffer og uldne Stoffer, Risstivelse anvendes til Gardiner og finere Ting.

Ved Ophængning hænges hver Sort for sig med Vrangen mod Snoren. Tøjet maa ikke hænge ude i stærk Blæst, da det slider for meget paa det. Snore, der hænger oppe hele Tiden, maa aftørres inden Brugen, Klemmer opbevares i Pose eller Kurv.

Ophængning.

Duge hænges midt over Snoren, saa Æggen knækkes (store Duge over flere Snore).

Servietter hænges 2 og 2 med Ret mod Ret.

Lagner som Duge.

Dynebetræk med den lukkede Del 1/2 m over Snoren.

Pudevaar med den lukkede Del ca. 10 cm over Snoren.

Haandklæder og Viskestykker hænges ca. 10 cm over Snoren.

Benklæder hænges op i den øverste Kant.

Undertrøjer og Underkjoler hænges op i den øverste Kant, idet Skulderstropperne lægges over Snoren.

Kitler, Kjoler o. lign. hænges op i Skuldersømmene.

Forklæder: Selerne og Smækken lægges over Snoren.

Lommetørklæder hænges midt over Snoren.

Strømper: Den yderste Del af Foden lægges over Snoren.

Gardiner hænges saaledes, at Mærker af Snoren vil falde i Rynker eller Læg, d. v. s. Sidestykkerne paa langs, Kapperne paa tværs,

Tøjet maa aldrig strammes ud under Ophængningen.

Vask af Uldtøj.

Uldtøj sættes ikke i Blød, men vaskes i 2 Hold Sæbevand og skylles til Vandet er klart. Vandet skal have en Temperatur af ca. 35 Gr., og Skyllevandet maa være lidt varmere. Man vasker Uldtøj ved at trykke det i Haanden eller ved at skvulpe det frem og tilbage, det vrides i Maskine og rystes ud paa tværs. Uldtøj maa ikke tørres i Sol eller Blæst. Hvidt Uld-

tøj kan bleges i Svovldampe — eller ved Skylning i Vand tilsat 1 Skf. Saltsyre — 10 l Vand.

Man tager Maal af strikkede Kjoler og Bluser før Vasken, og efter denne lægges de til Rette paa et Underlag og trækkes i Facon, de bliver liggende til de er tørre.

Strømper kan ogsaa vaskes i Galdesæbevand eller Saltvand, mørke og sorte desuden i Kvillajabark. Strømper vendes mellem 1. og 2. Hold Vand, og Vrangsiden beholdes ud under Tørringen. Sorte og brune Strømper maa aldrig lægges sammen med kulørte.

Vask af kulørt Bomuldstøj og Silkeundertøj.

Tøjet blødes i koldt Vand. Til sarte Farver sættes lidt Eddike til Vandet. De mørke Stoffer holdes for sig, og de lyse for sig.

Broderier og Silkeundertøj vaskes i Haanden, de øvrige Ting paa Bræt. Det vaskes i 2 Hold Sæbevand, og det maa hele Tiden holdes i Bevægelse og straks lægges over i Skyllevandet. Det skylles til Vandet er klart; ved sarte Farver tilsættes lidt Eddike til 1. Hold Skyllevand. Det vrides, og evt. Stivetøj tages fra.

Kulørte Ting skal altid hænge til Tørring i Skygge. Tøj med uægte Farver maa ikke hænges op, men rulles straks ind i et Klæde, saaledes at det ikke smitter af paa hinanden og stryges, naar det er halvtørt.

Kulørt Tøj, der kan taale Iblødsætning, kan sættes i Blød i Burnus, men det skal kun staa i Blød ½—1 Time, før man vasker det; skylles og behandles paa sædvanlig Maade.

Vask af Gardiner.

Gardinerne rystes eller børstes fri for Støv, før de behandles. Tætte Lærredsgardiner behandles som alm. hvide og kulørte Lærredsstoffer; lette Gardiner ries sammen i flere Lag med en blød Traad. Gardinerne skylles til alt løst Støv er fjernet og vaskes derpaa i 2—3 Hold Sæbevand, de vaskes meget forsigtigt. *Hvide Gardiner* kan evt. koges i en Pose; Gardinerne skylles, hvorpaa de blaanes ganske svagt. *Cremede Gardiner* behandles som hvide, men cremes i Stedet for at blaanes, dette kan gøres med Tabletter, Te eller Kaffe. *Kulørte Gardiner* skal under Vasken være i stadig Bevægelse, og Skyllevandet kan tilsættes lidt Eddike, de skal hænges op straks efter Vasken, og de skal i Reglen ikke stives.

Tøjbehandling efter Vask.

Tøjet tages ned, lægges pænt sammen og sorteres. Til Stænkning anvendes lunkent Vand, da dette hurtigere fordeler sig i Tøjet, og man stænker helst alt Tøjet, inden man begynder at lægge sammen, for at det kan faa

Tid til at trække. Frotte, Uld, Macco og Silke stænkes ikke. Inden Sammenlægning strækkes Tøjet, og Sammenlægningen maa til Dels rette sig efter Pladsen i Skabe og Skuffer.

Til Rulning lægges:

Duge: 3 eller 4 Dele.
Lagner: 3 Dele.
Servietter: 4 Stk. sammen og fladt udbredt.
Haandklæder: 4—6 Stk. sammen.
Viskestykker: 6—8 Stk. sammen.
Pudevaar, Undertøj og Forklæder: 2 Stk. sammen.
Kitler og Formiddagskjoler: 1 Stk. sammen.
Lommetørklæder: ca. 20 Stk. sammen.
Klude: mange.

Pas paa, at Sammenlægningen bliver nøjagtig, og hvad der ikke kan rulles tages fra og pakkes sammen, til det kan stryges. Servietter og Duge rulles til de er blanke og stive, Strygetøj rulles 1 Gang, det øvrige rulles 2 Gange. Tøjet afdampes mellem 1. og 2. Gangs Rulning.

Efter Rulning lægges:

Haandklæder: 3 Gange 3.
Viskestykker: 2 Gange 4.

Strygning.

Strygebrædtet maa være beklædt med Filt eller Uldtæppe og et rent Linnedstykke, der sidder stramt omkring. Ærmebrædt og Jern ordnes ligeledes.

De forskellige Stykker stryges paa følgende Maade:

Kitler og Kjoler: Ærmerne paa Ærmebræt, dernæst Kraven, Skulderpartiet om muligt paa Spidsen af Strygebrættet, og de store Flader paa Bræt.

Natkjoler: Som Kjoler, dog ikke Ærmebræt.

Benklæder: Trækkes saa vidt muligt paa Bræt, ellers stryges Benene først dobbelt.

Underkjoler: Skulderstropperne over Spidsen af Brættet, derefter om muligt paa Bræt.

Forklæder: Baand og Seler først, derefter de store Flader.

Kapper: Stryges paa Retten og paa langs af Traadene.

Broderier: Stryges paa et ekstra tykt Underlag, glattes ud og stryges først midt ind over. De stryges paa Vrangen, og store Broderier stryges helst paa Bord.

Gardiner: Bredes glat ud og maa ikke trækkes under Strygningen. Evt. Naale til at angive Bredden.

Java og Hørlærred stryges paa Vrangen, lys Vaskesilke maa stryges paa Retten, mørk derimod aldrig.

Tøjet stryges, til det er helt tørt, og dobbelt Stof stryges først paa Vrangen, derefter paa Retten. Alle smaa Ting stryges før de store Flader, og Tøjet maa ikke stryges efter Sammenlægningen.

Vask og Strygning af Manchetlinned.

Til Manchetlinned henregnes: Kraver, Flipper, Manchetter og Manchetskjorter. Tøjet sættes i Blød, og Stivelsen vaskes meget omhyggeligt af; Tøjet vaskes og koges paa alm. Maade.

Stivelsen: Tøjet skal være tør

Kartoffelmelstivelse skal Tøjet være vaadt.

Risstivelse	1 Kop
Koldt Vand	2 Kopper—2 l
Stearin	1 Tsk.
Borax	2 „
Kog. Vand	2 Kopper

Stivelsen udrøres i det kolde Vand, Stearin og Borax piskes sammen i det kogende Vand, derefter blandes det hele sammen. Mindste Mængde koldt Vand giver helt stive Flipper og Manchetter.

Tøjet kommes i Stivelsen, vrides halvt op, gnides grundigt, indtil Stivelsen er jævnt fordelt, hvorpaa det vrides, det rulles fast ind i et tørt Klæde. Ved Stivning af Manchetskjorte lægges den saaledes til Rette, at Fugtigheden fra de stivede Dele fordeler sig.

Hvert Stykke lægges glat til Rette, før det stryges.

Manchetter stryges først paa Vrangen, derefter paa Retten, og skiftevis paa Ret og Vrang til det er tørt.

Flipper glattes ud, den øverste Del indtil Sømmen stryges, den nederste Del paa samme Maade; Flippen skal være halvtør og klistre sammen, vendes og stryges paa Retten. Stryges skiftevis paa Ret og Vrang til den er tør, fugtes før Bukningen og rundes til Slut.

Kravebryst. Halslinningen stryges først.

Manchetskjorter. Ærmerne først, derefter Manchetten. Kanten blødes paa dobbelt Manchetter, og et Ærme gøres færdigt ad Gangen. Halslinningen stryges og rundes. Skulderpartiet stryges, derpaa lægges Forstykkerne meget omhyggeligt til Rette og stryges helt tørre, til sidst stryges selve Skjorten.

Til Blankningen fugtes hvert Stykke og lægges paa Papstykket, idet det blankes med et varmt afrundet Jern, før det rundes.

Vask af Celluld.

Saalænge Celluldstoffer er nye, er de mindre tilbøjelige til at blive snavsede end Uld og Bomuld, men hvis man blot 1 Gang har vasket en

Celluldvare for stærkt, vil den være meget følsom overfor senere Vask. Den mest iøjnefaldende Forskel mellem Bomuldsstoffer og Celluldvarer er Tøjets Styrke i vaad Tilstand. Mens Bomuldsstoffer nærmest er stærkere, naar de er vaade, er Stoffer af ren Celluld meget skøre, saalænge de er vaade, og de maa derfor behandles med den største Forsigtighed. Det er nødvendigt, at Vasken foretages med blødgjort Vand, da Kalksæberne nedsætter Stoffets Holdbarhed, et for stort Overskud af Blødgøringsmidler virker dog ogsaa uheldigt. Celluldvarer krymper mere end Bomuldsvarer, især i Længden.

Varer af ren Celluld vaskes som Kunstsilke, Stoffer af Uld- og Celluldblanding vaskes som rene Uldvarer, kulørte Stoffer af Celluld-Bomuld vaskes som alm. Bomuldstøj, dog maa Gnidning indskrænkes mest muligt. Hvidevarer af Celluld-Bomuld maa ikke udsættes for langvarig Kogning. Vandet bør presses af i Vridemaskine, ligesom Celluldstoffer ikke bør tørres i Blæst. Finere Stoffer indrulles i et Stykke eller bredes ud paa et Klæde til Tørring.

Ved Strygning maa Stoffet ikke være for vaadt og Strygningen ikke for haard, ligesom man maa undgaa at trække i Tøjet.

Vær varsom ved Anvendelse af selvvirkende Vaskemidler, da disse kan virke skadeligt paa Cellulden.

Behandling af Gulve.

Malede Gulve: Vaskes til daglig i rent Vand, ved Ugerengøringen anvendes Kvillajabarkafkog eller Sæbevand, men før og efter Sæbevask bruges rent Vand.

Hvidskurede Gulve: Kan til daglig aftørres med en haardt opvreden ren Gulvklud, ellers skures med koldt Vand og Sæbe og om nødvendigt Sand eller Pimpsten, Gulvet vaskes godt efter i koldt Vand. Soda og varmt Vand gør Gulvene graa.

Ferniserede Gulve: Vaskes til daglig i blødgjort Vand, og kan en Gang om Ugen sæbevaskes og skal da vaskes efter i rent Vand, da det ellers gaar ud over Lakken. Vask altid paa langs af Brædderne. I Stedet for at vaske dem, kan de moppes eller bones.

Til daglig gnides Gulvet med en Mop med ganske lidt Olie paa, der gnides kraftigt paa langs af Gulvbrædderne (pas paa Møbler og Tæpper), og Moppen rystes omhyggeligt, før den gemmes hen. Til Ugerengøring renses Gulvet med en Mop med rigelig Mopolie paa, Gulvet blankes efter med en tør ren Mop.

Det bonede Gulv fejes til daglig og gnides med en tør ren Klud, til Ugerengøringen gnides Bonevoksen ganske tyndt paa, og efterhaanden som Gulvet indgnides, blankes det efter enten med Haanden eller med Maskine, og til Slut blankes hele Gulvet.

Støvbindende Olie kan bruges til Rengøring af store Gulve, f. Eks. Foredragssale. Den daglige Behandling bestaar i en grundig Fejning, og naar det tiltrænges smøres et nyt Lag Olie ganske tyndt paa, idet man samtidig gnider Gulvet. Gulvet vaskes kun ved Hovedrengøring.

Et zinolinbehandlet Gulv fejes til daglig og gnides over med en ren Klud, spildes Vand paa Gulvet, maa det hurtigt tørres op. Ved Ugerengøringen varmes Zinolinen i Vandbad (meget brandfarligt), og Gulvet indgnides og renses, staar derpaa $^1/_2$ Time, hvorpaa det gnides efter med en Zinolinkost.

Ved grundig Rengøring skures eller børstes Gulvet i varmt Soda-Sæbevand og vaskes godt efter. Første Hold er tilsat lidt Eddike. Den mindste Rest af Soda eller Sæbe opløser Fernissen nedefra og bevirker, at den bliver mørk og klæber. Gulve, der behandles med Bonevoks, Mopolie, støvbindende Olie eller Zinolin, skal næstsidste Gang vaskes i Benzin- eller Petroleumsvand, da Fernissen ellers ikke vil binde. Vil man fjerne gammel Fernis, tilsættes rigelig Salmiak, ligesom Vandet gøres stærkere. Efter Skuringen skal Gulvet staa 8—10 Timer, før det ferniseres.

Fernisering: Paa meget afslidte Gulve pletferniseres først, hvorefter hele Gulvet ferniseres, naar Pletterne har faaet Tid til at tørre. Fernissen eller

Lakken smøres tyndt paa og arbejdes godt ind i Træet, hvor der er slidt arbejdes først paa tværs og derefter paa langs, ellers ferniseres paa langs af Aarerne. Hvert Lag maa være tørt, før det næste paasmøres, og Gulvet vaskes over i koldt Vand, før det tages i Brug. Umbrafarve kan blandes i Fernissen, hvis man skal fernisere nye Brædder i gammelt Gulv.

Linoleumsgulve: Kan vaskes, moppes eller bones. Vil man vaske Linoleumsgulve, maa de engang imellem gnides med Linolie. Sodavand maa aldrig bruges til Linoleum. Ved Boning bliver de smukke, men glatte. Skal man fjerne gammelt Bonevoks, gøres det lettest med Petroleum, dette hældes ud over Gulvet og staar nogen Tid, derefter skrubbes det af ved Hjælp af Bonekost, Karskrubbe og mange Klude. Efter et Par Dages Forløb kan Gulvet bones igen.

Parketgulve: gnides til daglig med en blød Klud, bones engang imellem. Kan ved den grundigste Behandling afslibes med Staaluld (af en Fagmand). Afrenses ved Hovedrengøring med Terpentin, efter at denne er fordampet, bones Gulvet paany. Fedtpletter gnides med et Stykke Kork med Bonevoks paa, eller fjernes med Terpentin eller Benzin.

Korkpladegulve: Behandles nærmest som Linoleumsgulve og kan desuden behandles med en speciel Korkzinolin.

Sten- og Flisegulve: Vaskes til daglig med varmt eller koldt Vand, skures naar det tiltrænges, Pletter kan fjernes med Pimpsten. Flisegulve kan ogsaa moppes men bliver meget glatte.

Terrazzogulve: Vaskes til daglig med rent Vand og ved Ugerengøringen med Sæbevand. Pletter fjernes med Pimpsten og Sæbe. Gulvet bliver kønnest, naar det engang imellem gnides over med et tyndt Lag Mineralolie.

Cement- og Murstensgulve: Skrubbes, skylles og tørres efter. Er der ikke Afløb, vaskes Gulvene.

Gummi: Vaskes med koldt Vand eller tyndt Sæbevand, Pletter fjernes med Skurepulver, efterskylles grundigt. Ved grundig Rengøring børstes med Sæbevand og blød Børste. Gummi maa tørres tørt efter Behandlingen, og der maa aldrig bruges Bonevoks eller Olie.

Linotol: Vaskes med rent Vand eller Sæbevand. Børstes ved grundig Rengøring med Sæbe, evt. Pimpsten, skylles. Indgnides, naar det er tørt, med Linolie og Terpentin, efter nogle Timers Forløb afgnides overflødig Olie.

Opvask.

Ved Aftagningen stilles Tingene til Opvask, saaledes at det, der skal vaskes først af, sættes nærmest Vasken. Fedtede Ting skylles af, før den egentlige Opvask begynder. Der anvendes 2 Hold Vand. 1. Sodavand. 2. Kogende Skyllevand.

Rækkefølgen ved Opvask er:

1. Glas og Glasting.
2. Sølvtøj.
3. Porcelæn (Kopper, Kander, Tallerkener, Fade).
4. Køkkentøj.

Glas og Glasting afvaskes kun i Sodavandet. Rene Viskestykker anvendes til Glas og Sølvtøj, mens Resten aftørres med Tørrestykker opvredet i det kogende Skyllevand.

Opvasken maa være saa omhyggelig og skaansom som muligt. Efter Opvasken ordnes Ballien, Klude, Børster og Vask, og et Par Gange om Ugen udkoges Kludene.

Gulvbehandling i Krisetider.

De alkaliske Rensemidler maa fjernes omhyggeligt, for at være helt sikker kan sidste Hold Skyllevand tilsættes lidt Eddike.

Nye Gulve grundes med en Forgrundsolie, og efter et Døgns Forløb stryges med en god Cellulosegulvlak eller Emulsions-Gulvlakfernis; der er ikke Garanti paa Cellulosegulvlakken, men paa de to andre.

Gamle Gulve kan behandles med Emulsions-Gulvlakfernis eller Celluloselak. Celluloselakkens Opløsningsmidler kan trænge ind i Olielakken og faa den til at koge op; hvis Gulvet angribes, behandles det først med Forgrundsolie og bagefter med Celluloselak.

Celluloselakken er vanskeligere at arbejde med, man kan kun stryge paa langs af Brædderne og aldrig ind i et halvtørt Stykke, og den skal smøres paa med en Pensel. Under Lakeringen bør man sørge for frisk Luft og undgaa aaben Ild, det skader Lakeringen, hvis der er Gennemtræk eller for koldt, Gulvet kan da blive hvidt, det samme er Tilfældet, hvis Gulvet ikke har været helt tørt.

Hvis Gulvet har været bonet, skal Voksen fjernes meget omhyggeligt, da Lakken ellers ikke vil binde.

Behandling af polstrede Møbler.

Bankes ude eller inde med et fugtigt Klæde over. Børstes eller støvsuges bagefter, Fjedrene børstes bedst med en Fjervinge. Ved Hovedrengøring kan Møblerne yderligere renses.

Møbler med mørkt Betræk kan gnides med en Blanding af 1 dl Salmiakspiritus til 1—2 l Vand eller med Kvillajabarkafkog (125 g—10 l Vand); til fedtede Rygge bruges 1—2 dl Salmiaksp. til 1 l Vand, det fedtede trækkes ud, og der gnides godt efter med rene Klude opvredet i rent Vand.

Betræk med sarte Farver renses med en Grød af Benzin og K-mel, der smøres paa Pletterne og sidder lidt, hvorpaa det børstes af. Desuden kan bruges Tetraklorkulstof.

Grumsede Møbelbetræk kan renses med Gibs, dette gnides godt ind i Stoffet, sidder lidt og børstes grundigt af. Sne kan anvendes paa samme Maade.

Møbler, der er angrebet af Møl, overhældes med Petroleum, til de er gennemsivede, gnides efter med rene Klude.

Lædermøbler: 2 Skf. Hørfrø—½ l Vand. Hørfrøene lægges i et Stykke Gaze og koges ca. 20 Min. Afkoget stryges tyndt ud, og der efterpudses omhyggeligt med en tør Klud. Er Farverne afslidte, kan der tilsættes lidt Anilinfarve. Møblerne kan desuden behandles med Salatolie, Bonevoks eller Lædercreme.

Søgræsmøbler afstøves eller børstes til daglig. Ved grundig Rengøring børstes de med Sæbevand, skylles efter og tørres. Pensles med Politur. Er det vanskeligt at faa Møblerne tørre efter Vasken, kan de pensles med Sprit.

Kurvemøbler afstøves eller børstes. Ved grundig Rengøring børstes de med Sprit eller tyndt Sæbevand, pensles med farveløs Lak, naar de er fuldstændig tørre. Plader paa Kurveborde maa ikke gøres vaade, da de let slaar Buler. Er Bulen kommet, kan den fjernes ved Hjælp af vaade Pressestykker og et varmt Jern.

Behandling af Gulvtæpper.

Til daglig kan Tæpperne støvsuges, fejes med Maskine eller Riskost (brug fugtige Teblade til mørke og snittede Hvidkaalsblade til lyse Tæpper).

Til Hovedrengøringen tages Tæpperne ud og bankes, først paa Vrangen og derefter paa Retten, de støvsuges eller børstes bagefter. De kan nu gives en grundigere Behandling.

a. Eddikevand 2 dl til 1/2 Sp. Vand.
b. Salmiakspiritus og Vand 2 dl til 1/2 Sp.
c. Lunkent Sæbespaanevand: Soda og ca. 30 g Sæbespaaner til 1 Sp.
d. Kvillajabarkafkog 75—100 g til 1/2 Sp. Vand.

Der bruges haardt opvredne Klude, og der gnides mod og med Luven; der gnides efter med Klude opvredne i rent Vand. Frynser lægges ind over Tæppet, medens de renses, og man maa ikke gaa paa Tæppet, før det er tørt. Vandet skal skiftes hyppigt.

Eddikevand er godt til røde og blaa Farver, Sæbevand bruges til lyse Tæpper, mens Salmiak og Kvillajabark er godt til mørkere Farver. Tæpper kan desuden renses med groft Salt, Tæppet bankes efter at være gnedet igennem, da Salt tiltrækker Fugtigheden; Sne kan anvendes paa samme Maade.

Kokostæpper bankes og børstes, de bliver klarere i Farven ved til Slut at børstes med en stiv Børste dyppet i koldt Vand. Er de slemme renses de i Kvillajabarkafkog og vaskes efter.

Straa-, Bast- eller Søgræstæpper vaskes i Saltvand og vaskes efter.

Skindtæpper vaskes i flere Hold lunkent Sæbevand, skylles godt i lunkent tyndt Sæbevand, og kan vrides igennem Vridemaskinen, naar det lægges i et hvidt Lærredsstykke. Gnides tørt, pudres med K-mel, dette bankes af, naar Tæppet er tørt. Tørres inde, men ikke i Nærheden af Kakkelovnen, da Skindet saa bliver haardt og revner. Redes med en grov Kam.

Hjemmelavede Rengøringsmidler.

Skurepulver:

300 g Pimpsten
300 - Sand
380 - Soda
20 - Sæbespaaner

Pudsepomade:

50 g Kridt
44 - Stearinolie
6 - Jordvoks

Skurelse:

50 g Soda
100 - br. Sæbe
200 - Sand
ca. 2 1/2 dl Vand, kog.

Hjemmekogt Sæbe:

5 kg Fedtstof
1 - konc. Sæbesten
10 l Vand
1/4 kg Salt
Sæbeparfume

Pudsecreme I:

65 g Kridt
30 - Stearinolie
90 - Petroleum
20 - Salmiakspiritus
5 - Oksalsyre

Pudsecreme II:

100 g Linolie
80 - Stenkulsnafta
60 - Salmiakspiritus
60 - Sprit
150 - Kridt

Sølvpudsecreme:

50 g Sprit
50 - Pibeler
2 Skf. Salmiakspiritus
Vand

Sølv-Sæbe:

100 g Kridt
25 - Sæbespaaner
Vand, evt. Mønje el. Krokus

Krokus-Kridt Blanding:

25 g Krokus
100 - Kridt

Poleremiddel:

1 dl Olie
1 - Sprit
1 - Terpentin
1 - fort. Eddikesyre

Politur:

25 g Shellak
100 - Sprit

Bejser:

50 g Bejse
1 l koldt kogt Vand

Bonevoks I:

100 Jordvoks
1/4 l Benzin

Bonevoks II:

100 g Jordvoks
1 1/2 dl Terpentin

Hjemmesyet Mop:

2 Strimler Lærred 50 Gange 10 cm
4 Lag ubleget Bomuldsgarn Nr. 4

Pudsning af Sølv, Nikkel og Kobber m. m.

Sølvtøj kan bl. a. pudses med Sølvsæbe, Sølvpulvere eller impregneret Klud. Er Sølvtøjet meget angrebet, bruges Sprit eller Salmiakspiritus, ellers dyppes Kluden i Vand, naar Sølvtøjet er tørt, efterpudses

Cigaraske m/ Olie er godt til at fjerne hvide Ringe og Pletter paa Borde.

Kan ogsaa bruge Citronsyre.

det med bløde Klude, til Forsiringer anvendes en blød Børste til at fjerne Pudsemidlet. Spiseredskaber afvaskes altid efter Pudsningen og afpudses haardt.

Spiseredskaber renses lettest i Sodavand med Alluminiumsplade, skoldes og gnides bagefter (ikke oxyderede).

Oxyderede Genstande maa helst kun sæbevaskes eller gnides med imprægneret Klud, denne bruges ogsaa til Ting, der staar fremme til daglig.

Nikkel renses til daglig med Sæbevand, til grundig Rengøring gnides det godt med Sprit.

Tin pudses med tør Kridt, Cigaraske eller imprægneret Klud, Pudsecreme giver det ikke saa køn en Glans.

Kobber kan pudses med Pudepomade eller -creme; til meget slemme Pletter kan anvendes lidt Syre, hvorefter det pudses, indtil det ikke smitter af. Kobber kan ogsaa lægges i Eddikesyre og vaskes efter i Sæbevand og tørres grundigt, Metallet faar en køn Glans.

Messing pudses som Kobber. En selvpudsende Klud kan ogsaa anvendes, men vil man lakere Tingene, maa de være gennempudsede, og man maa helst staa i 16 Gr. Varme. Gammelt Lak kan fjernes med varm Sprit. Messing med mange Forsiringer kan sæbevaskes.

Discometal og *mørk Bronce* behandles med Bonevoks, mens alm. Bronce kan vaskes.

Renses i Kedel for Skur og Saltsyre derefter koges den meget godt igennem i en Halv Sodavand.

Pudsning af Køkkenmetaller.

Aluminium vaskes eller skures i Sæbevand, pudses udv. m. tør Pimpsten, Kridt, Staaluld. Anvend aldrig Soda. Renses med Forsigtighed med fort. Salpetersyre eller Oxalsyre. Til Udkogning: 10 g Oxalsyre pr. 1 l Vand.

ikke Sodavand

Zink kan skures med Skurelse eller pudses med tør Pimpsten.

Staal bl. a. Knive pudses med Knivpulver. Køkkenknive kan pudses med Skurepulver eller Smergellærred, da dette er grovere, ridser det dog lidt. Staalet bliver skarpest, naar der pudses paa tværs af Bladet. *Oksyderede Staalplader* (Kakkelovne) afrenses med hvid Vaseline og efterpudses grundigt. *Rustfrit Staal* behøver kun Sæbevand, gnides blankt.

Jern kan afvaskes med varmt Sodavand, skures evt. m. Skurepulver eller Skurelse. Pander kan gnides med groft Salt og Papir. Komfur kan pudses med Ovnsværte eller slibes blank med Pimpsten, Smergellærred eller Knivpulver. Rødbrændte Ringe gnides med Konsistensfedt, naar Komfuret er koldt. Rustpletter fjernes ved Gnidning med Petroleum, Olie eller Vaselin, skures og vaskes bagefter.

Ikke kan udkoges med Eddike.

Det matte Aluminium skures med Skurepulver
" blanke " pudses

Bliktøj vaskes til daglig med Sodavand, og maa være tørt inden det gemmes hen. Kan udkoges i Sodaopløsning (150 g pr. Spand blødgjort Vand) og evt. skures med Sæbe og Pimpsten, Kageforme maa ikke skures indvendig. Pudses Bliktøjet, kan der bruges Kridt eller fin Aske, Forme pudses kun udvendig.

Emailleret Køkkentøj vaskes til daglig i Sodavand, det kan ved den grundige Behandling udkoges i Sodaopløsning (200 g pr. Spand blødgjort Vand). Genstandene lægges i det kolde Sodavand, opvarmes til Kogning. Hvert Stykke sæbevaskes, efterhaanden som det tages op, det er bedre at udkoge emaillerede Ting, end det er at anvende skarpe Ting til Rensningen.

Behandling af Fodtøj.

Pudsemidler og Redskaber opbevares i en Pudsekasse.

Meget snavset Fodtøj renses med en Træpind eller børstes med en stiv Børste. Er Fodtøjet fugtigt udstoppes det f. Eks. m. Avispapir og tørres i Lufttræk, hurtig Tørring krymper Læderet.

Sort Læderfodtøj behandles, naar det er nødvendigt, med en sort Lædercreme, ellers anvendes hvid Creme. Sværten smøres først tyndt paa de store Flader, intet i Snørehullerne, — Snørelap og Svang pudses. Der anvendes bløde Børster og Klude, og Sværten maa ikke smitte af, Rester af Sværte bevirker, at Læderet ødelægges. Hvert Stykke gøres færdigt straks.

Kulørt Læderfødtøj pudses med en lys eller hvid Creme. Pletter kan tages af med Benzin, kan vaskes i Sæbevand, Mælk eller Kærnemælk og Haandsæbe. Brune Læderkofferter kan behandles som Læderfodtøj og bliver pæne ved Sæbevask med paafølgende Afvaskning i Mælk, skal ikke pudses efter.

Ruskindsfodtøj børstes med en Ruskindsbørste eller gnides let med fint Smergellærred paa de afslidte Steder. Meget medtagne mørke Sko afrenses med Petroleum, lyse afrenses med Petroleumsæter, derefter dampes de under stadig Børstning.

Lakfodtøj pudses med en farveløs Creme, det smøres ofte med Olie, der blødgør Lakken. Lak taaler ikke Temperatursvingninger.

Hvide Skindsko vaskes med Vat og rigelig Benzin, pudres med K-mel og gnides efter med Talkum.

Hvide Silkesko: Benzin og K-mel som Skindsko.

Guld- og Sølvsko renses med tørt Hjortetaksalt og en blød Klud. Skal altid staa indpakket i sort Vat eller Papir, da de ellers bliver mørke.

Krybdyrskind pudses kun med Skællene. Tyktflydende Cremer er at

foretrække for de faste. Slangeskind pensles af og til over med en tyndflydende Lak.

Lærredsfodtøj kan sæbevaskes eller behandles med Albin eller lign. Naar Skoene er tørre, børstes de. Har man faaet hvidt paa Saalen, tages det af, mens Skoen er fugtig. Læderhæl og Saalekant pudses, Gummisaal renses med Skurepulver, Petroleum eller Sæbe.

Gummifodtøj vaskes til daglig i rent Vand og gnides tørre. Kan sæbevaskes eller renses med Petroleum. Gammelt Gummifodtøj kan pudses som Læderfodtøj eller gnides med et tyndt Lag Vaselin. Brug aldrig Olie, da det opløser Gummien.

Træsko renses med en stiv Børste eller vaskes. Pudses med Creme eller Fedtsværte. Træskolak kan paasmøres med en Svamp.

Fodtøj opbevares altid tørt og luftigt, finere Fodtøj gemmes i Æsker eller sættes paa en Læst. Til Rejsebrug kan man have Fodtøjet i tynde Stofposer.

Nye Saaler bliver stærkere, naar de gnides ind med Terpentin eller Fernis.

Pletaftagning og kemisk Vask.

Der findes intet Middel, som kan fjerne alle Slags Pletter, hver Art kræver sin specielle Behandling og sit særlige Pletaftagningsmiddel. Fremgangsmaaden maa rette sig efter Plettens Art, og denne kan bestemmes ved Udseendet.

Pletter af Vand, Mælk, Øl og Vin har skarpe Omrids, Pletter af Stivelse, Æggehvidestoffer og sukkerholdige Ting er haarde og har skarpe Omrids, Fedtstoffer har udviskede Omrids og er mørke og bløde. Blæk, Rust, Frugt, Blod og Maling kendes paa Farven.

Pletaftagningens 8 Bud:

1. Tøjet skal være støvfrit.
2. Man skal kende Pletternes Oprindelse.
3. Man skal vide, hvilke Midler der kan opløse Pletterne.
4. Pletterne skal tages af, mens de er friske.
5. Pletterne skal tages af ved Dagslys.
6. Alle flydende Pletmidler opbevares i veltilproppede Flasker med tydelig Etikette.
7. Brug aldrig Vand først, medmindre Vand kan tage Pletten.
8. Prøv først om Stoffet taaler Rensemidlet.

Faste Rensemidler opløses almindeligvis i Vand. Skjolder fjernes med

den samme Vædske, der har dannet dem, eller de dækkes af et 1 cm tykt Lag Magnesia, der skal sidde paa 10—12 Timer, hvorefter det rystes eller børstes af.

Blodpletter paa Uld og Silke fjernes med Risstivelse udrørt i Vand, børstes af naar det er tørt, gentages 2—3 Gange, eller lunkent Saltvand (1 %). Kulørt Tøj: 1 Spk. Vinsyre—3 Spk. Vand, skylles godt efter. Hvidt Tøj: Lunkent Saltvand (15 %) eller Blegvand, Tøjet skylles grundigt i Sodavand, før det koges.

Fedtpletter paa Silke og Uld: Tetraklorkulstof eller Æter og Benzin (1 : 2), Mellemfarvede Stoffer: Tetraklorkulstof, Stenkulsnafta eller Æter og Benzin (1 : 2). Mørke Stoffer (sort og blaat Herretøj): Æter, Sprit og Salmiak (1 : 2 : 4).

Tjære-, Vognsmørelses- og Smøreoliepletter: Friske Pletter: Æter og Benzin (1 : 1). Ældre Pletter: Opløses først med Smør eller Petroleum og behandles derefter som Fedtplet.

Maling: Friske Pletter: Benzin eller Stenkulsnafta. Ældre Pletter: Terpentin, derefter Benzin. Brun Sæbe kan anvendes, hvor Farven taaler det, vaskes da efter med varmt Vand.

Stearinpletter: Varmt Jern med graat Papir over og under, Pletten skrabes evt. først. Paa hvidt Tøj kan Pletten vaskes med varm Potaskeopl., afvaskes derefter med alm. Vand.

Levertranspletter: Vaskes med varm Potaskeopl., derefter m. alm. Vand.

Kaffe, Te, Kakao, Frugt og Vin: Kog. Vand skænkes igennem ved friske Pletter. Frugt: Ældre Pletter fjernes med 20 % Vinsyreopl. eller Blegevand til hvidt Tøj. Te: Frisk Citronsaft. Glycerin og lunkent Vand kan fjerne Pletterne i de fleste Tilfælde.

Græspletter: Varm Sprit.

Fugtighedspletter: Kan gnides med en Blanding af Salt og Citronsaft eller lægges i Kærnemælk eller tages af med Blegevand.

Rust: Syresalt og Vand (1 Tsk.—2 Skf.) eller til ældre Pletter Oxalsyre (1 Tsk.—2 Skf. Vand).

Blæk: Friske Pletter: Citronsaft eller Citronsyre (til kulørt altid Citronsaft), ældre Pletter: Syresalt og Vand (1 Tsk.—2 Skf.). De sidste Skjolder paa hvidt Tøj fjernes med Blegevand; har man ikke Citron, kan man midlertidig bruge lidt Eddike.

Jod: Friske tages af med Citron ellers med Fiksernatron og vaskes efter.

Lapis: Jod og derefter Fiksernatron, opl. i Vand, vaskes efter.

Medicinpletter: Vanskelige at fjerne, Methylalkohol er bedst; spørg paa Apoteket.

Alkalipletter: Tages med Syre, f. Eks. Eddike, vaskes efter. Vanskeligt paa kulørt Stof.

Anilinpletter: Kan undertiden fjernes med varm Sprit.

Fernispletter: Friske tages af med Petroleum.

Gule Pletter ved Styrgningen: Brintoverilte eller det lægges i fugtig Tilstand i Solen.

Vask i Tetraklorkulstof:

Heri kan med Fordel vaskes uldne Kjoler, Silkestoffer, Stoffer m. vanskelige Farver samt plisserede Ting. Tøjet børstes fri for Støv, lægges i et Fad, overhældes med Tetraklorkulstof, vaskes i Hænderne, vaskes efter i et mindre Hold Tetraklorkulstof, rulles ind eller hænges op paa Bøjle, stryges naar det omtrent er tørt. Ærmeblade tages ud inden Rensningen. Tetraklorkulstof er ikke brandfarligt, men stærkt bedøvende, sørg derfor for frisk Luft. Eftergnidning med rene Klude.

Vask i Benzin:

Foretages paa samme Maade, men skal altid foretages ude, da baade Benzin og Benzindampene er brandfarlige.

Valle eller Mælk:

Bruges til sarte Farver, skylles grundigt i svagt Saltvand, da det tager den syrlige Lugt.

Læg og Pletter markeres før Rensningen, brug aldrig Sytraad, da det skærer Tøjet i Stykker, Ærmeblade og Besætning tages af.

Værelsets Rengøring.

Under Rengøringen er Rækkefølgen, hvori Arbejderne udføres, af ligesaa stor Betydning som Udførelsen af dem. Rengøringen deles baade ved daglig og ugentlig Rengøring i:

1. Forberedende Arbejder.
2. Støvende Rengøringsarbejder.
3. Ikke støvende Rengøringsarbejder.
4. Oprydningsarbejder.

1. Vinduerne lukkes op, Sengen luftes, Smaatæpper rulles sammen og Møblerne samles. Rengøringsmidler og Redskaber samles, og Vandtøjet tømmes.

2. Sengen redes, og Tæppet lægges paa, evt. Kakkelovn ordnes, Gardiner, Møbler o. l. børstes, Gulvet fejes.

3. Vandtøjet gøres i Stand, Gulvet vaskes og Støvet aftørres.
4. Alt sættes paa Plads, Redskaberne samles og rengøres.

Ved Ugerengøringen bankes og børstes Gulvtæpperne, Vinduerne pudses, Møbler, Fodlister og Døre aftørres med Skind og gnides efter. Vandtøjet vaskes i Sæbevand. Kamme og Børster rengøres. Gulvet faar en grundigere Behandling.

Rengøring af Dagligstue.

Tæpperne tages af, og Klaveret lukkes. Kakkelovnen ordnes og Vinduerne lukkes op. Møblerne børstes, Gulvtæppet ordnes og Møblerne flyttes ind derpaa, Kanterne bøjes op. Gulvet bones, moppes eller vaskes. Støvet aftørres. Blomster og Vaser ordnes. Se efter om alt er paa Plads.

Ved grundig Rengøring overbruses Blomsterne, Møbler og Tæpper støvsuges. Møblerne poleres. Vindueskarme, Døre m. m. ordnes. Vinduer og Metalgenstande pudses, og Gulvet renses grundigt.

Tilmørke Tæpper kan man børste m/ Tilbelade
" lyse " " " " " snilled Hvidkaal

Krystal, Kunstgenstande m. m.

Krystal er let modtagelig for Ridser, ømfindtligt over for Varme og Kulde. Vaskes i lunkent Sæbevand, skylles i lunkent Vand og gnides over med et Skind, til Slut med et Viskestykke, der ikke fnugger samt med blød Børste. 1/10 Eddike i Skyllevandet gør det hurtigere blankt, til Slut efterpoleres med Sprit. *Kulørte Rande i Vinkarafler* fjernes lettest med lunkent Blegevand, vaskes godt efter; kan ogsaa renses med Eddike og Salt. *Blomsterglas* kan renses med Avispapir, Eddike og Salt samt Saltsyre, hvis de er meget slemme.

Keramik (undtagen Terrakotta) kan vaskes i varmt Sæbevand, forgyldt Porcelain taaler ikke Soda. Terrakotta, der er temmelig porøst, børstes med en tør Børste, og vaskes derefter i koldt Vand, evt. lidt Pimpsten. Malet Terrakotta kan vaskes i Sæbevand.

Marmor taaler ikke Syre, kan vaskes med Sæbevand, Pletter fjernes forsigtigt med Skurepulver, vaskes efter. Mørkt Marmor bliver pænt af Behandling med Bonevoks eller ved Gnidning med lidt Olie.

Gipsarbejder maa kun afstøves med en langhaaret Pensel, evt. støvsuges eller pustes.

Alabast renses med Benzin, da den angribes og efterhaanden opløses af Vand.

Kalipasta kan behandles som Porcelain eller børstes med Pimpsten (tørt eller sammen med Salmiak), skylles grundigt og tørres i Solen. Kalipasta er Gips tilsat Farvestof og imprægneret med Stearin.

Elfenben eller andre Bensorter vaskes kun, naar det er nødvendigt, i koldt Vand. Gulnede Bengenstande kan bleges i Solen under Glas. Tangenter kan renses i Sprit eller med Brintoverilte.

Celluloid vaskes i lunkent Sæbevand og skylles, det taaler ikke Varme.

Kunst-Smedejern aftørres til daglig, kan ved grundigere Rengøring poleres med Petroleum.

Behandling af Træværk.

Malet Træ: Aftørres til daglig, ved grundig Rengøring kan det behandles med

1. Sæbevand (ca. 30 g til 1 Spand blødgjort Vand).
2. Kvillajabark (75 g til 1/2 Spand Vand).
3. Petroleumsvand (1 : 5—6).
4. Benzinvand (1 : 5—6).
5. Polermiddel.

Ved al Afsæbning blødes i rent Vand (begynder fra neden), sæbevaskes og vaskes efter i rent Vand (begynder fra oven). Der afvaskes kun smaa Stykker ad Gangen, og Afsæbningen foregaar op og ned, tørres godt efter. Skosværte kan fjernes med Benzin eller Haandsæbe paa en fugtig Klud. Smøreolie fjernes med Benzin eller Petroleum. Ved 3. og 4. skal der ikke bruges rent Vand, men det malede Træværk bliver pænest, naar det gnides med en blød Klud.

Poleret Træ: Gnides til daglig med Flonelsklude eller tørt Skind. Bruges vaadt Skind poleres grundigt efter med tørre Klude, da det ellers bliver mat og graat; ved Ugerengøringen bruges Polermiddel, der gnides paa langs af Træets Aarer og poleres efter til alt Polermiddel er fjernet. Poleringen foretages i en opvarmet Stue. Ved Hovedrengøring kan Træet afrenses med Benzin, derefter poleres det. Hvide Rande fjernes ved forsigtig Gnidning med lidt Olie. Poleret Træ maa ikke faa Polirur, da en senere Oppolering vil blive meget vanskeligere at foretage.

Matpoleret Træ: Gnides med lige Dele Petroleum og Vand, gnides godt efter.

Blanklakeret Træ: Aftørres til daglig. Afvaskes ved grundig Rengøring med Kvillajabarkafkog, eller renses med Benzin eller Polervædske. Smaabakker gnides til daglig med en Klud med lidt Mel eller Klid paa, afrenses med Benzin.

Tøj maa ikke tørres i for stærk Varme.

Matlakeret Træ: Aftørres til daglig, afrenses ved grundig Rengøring med Polervædske.

Bejset Træ: Er det bejsede Træ afslidt, kan man med Forsigtighed bejse det op. Træet afvaskes eller aftørres, afslibes omhyggeligt med Sandpapir, naar det er tørt, og gnides efter med en Klud. Bejsen paasmøres med en Svamp eller Klud, tørrer et Par Timer.

Kun Laboratoriebejse er stærkt nok til at kunne taale Rengøringsmidler og Slid; det bejsede Træværk kan enten poleres eller behandles med Politur.

Politurbehandlet Træ: Polituren paaføres ad flere Gange, og Behandlingen skal foregaa i et varmt Værelse (16—20 Gr.). Polituren kan slibes mat eller behandles med Celluloselak. Afstøves til daglig. Kan evt. behandles med Bonevoks, Polervædske eller Petroleumsvand.

Forgyldt Træ: Aftørres til daglig. Kan vaskes forsigtigt med Skind opvredet i Vand, tørres let efter. Afrenses ved grundig Rengøring med lige Dele Eddike og Benzin eller lunken Mælk og Terpentin.

Egetræ: Ved grundigere Rengøring kan poleres med Bonevoks eller gnides med Vaselinolie.

HANDELS-TRYKKERIET, HORSENS